

บันทึก

เรื่อง การตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลแผนโบราณ สาขาเวชกรรม

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สส.๐๒๑๑/๒๘ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๒๑ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลแผนโบราณ สาขาเวชกรรม มีใจความโดยสรุปว่า ในการอนุญาตเพื่อตั้งสถานพยาบาลแผนโบราณที่ไม่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สาขาเวชกรรม ประเภทผู้ป่วยทั่วไปโดยมีผู้ดำเนินการสถานพยาบาลเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณตามที่กฎหมายกำหนด นั้น กระทรวงสาธารณสุขได้ออกใบอนุญาตให้ตั้งเป็นสถานพยาบาลแผนโบราณ สาขาเวชกรรม ประเภทผู้ป่วยทั่วไปอย่างเดียวนั้น มิได้ออกให้เฉพาะทางรักษาโรคใดโรคหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณมิได้มีวุฒิบัตรความรู้ความชำนาญเฉพาะทางเหมือนการประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน แต่บัดนี้มีข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลแล้วผู้รับใบอนุญาตมิได้ใช้สถานพยาบาลนั้นเป็นที่ตรวจรักษาบำบัดโรคแผนโบราณดังที่เคยปฏิบัติแต่กลับใช้สถานพยาบาลดังกล่าวเปิดบริการนวดเช่นเดียวกับสถานบริการทั่วไป โดยผู้ทำการนวดนั้นมิใช่ผู้ประกอบโรคศิลปะ ซึ่งการให้บริการนวดในลักษณะดังกล่าวอาจเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข จึงขอหารือว่า

(๑) กระทรวงสาธารณสุขจะไม่อนุญาตให้ตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลดังกล่าว นั้น จะได้หรือไม่ แต่มีปัญหาอยู่ว่าในตอนยื่นคำขอนั้นได้ยื่นถูกต้องตามที่กฎหมายและกฎกระทรวงกำหนด แต่การบริการนวดไปกระทำเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

(๒) ถ้ากระทรวงสาธารณสุขจะอนุญาตโดยกำหนดเงื่อนไขห้ามให้บริการนวด จะทำได้หรือไม่ และถ้าทำได้จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด

(๓) สำหรับสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตแล้ว แต่ใช้สถานพยาบาลนั้นเปิดบริการนวดเช่นเดียวกับสถานบริการทั่วไป โดยไม่มีการตรวจรักษาอันเป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ กระทรวงสาธารณสุขจะสั่งปิดหรือเพิกถอนใบอนุญาตสถานพยาบาล หรือสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ประกอบโรคศิลปะที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาล จะทำได้หรือไม่ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวของกระทรวงสาธารณสุข ประกอบกับตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ข้อหารือประการที่ ๑ ที่ว่า กระทรวงสาธารณสุขจะไม่อนุญาตให้ตั้งและ

ดำเนินการสถานพยาบาลดังกล่าวจะได้หรือไม่ แต่มีปัญหายู่ว่า ในตอนยื่นคำขอนั้นได้ยื่นถูกต้องตามที่กฎหมายและกฎกระทรวงกำหนด แต่การบริการนวดไปกระทำเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว นั้น เห็นว่า การอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลและการอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลตามมาตรา ๘^๑ และมาตรา ๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ นั้นเป็นอำนาจของผู้อนุญาตที่จะใช้ดุลพินิจ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ ก็มีได้มีลักษณะจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้อนุญาตไว้แต่อย่างใด ฉะนั้น เมื่อกระทรวงสาธารณสุขมีเหตุผลอันสมควรเชื่อได้ว่า ผู้ขออนุญาตจะเปิดบริการนวดในสถานพยาบาลเมื่อได้รับอนุญาตให้ตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลแล้ว โดยผู้ทำการนวดนั้นมีผู้ใช้ประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุขย่อมปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตได้

ข้อหาหรือประการที่ ๒ ที่ว่า ถ้ากระทรวงสาธารณสุขจะอนุญาตโดยกำหนดเงื่อนไขห้ามให้บริการนวด จะทำได้หรือไม่ และถ้าทำได้จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด นั้น เห็นว่า การอนุญาตโดยกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไม่น่าจะกระทำได้ เพราะพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ มิได้ให้อำนาจกำหนดเงื่อนไขแต่อย่างใด ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุขก็มีความเห็นว่าการนวดจับเส้นเป็นการบำบัดและรักษาโรคอย่างหนึ่งของการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณสาขาเวชกรรม ด้วย (หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สส.๐๒๑๑/๓๔ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๑) กระทรวงสาธารณสุขจะกำหนดเงื่อนไขห้ามให้บริการนวดย่อมจะกระทำไม่ได้

ข้อหาหรือประการที่ ๓ ที่ว่า สำหรับสถานพยาบาลที่อนุญาตไปแล้ว และมีพฤติการณ์ดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจะสั่งปิดหรือเพิกถอนใบอนุญาตสถานพยาบาลหรือสั่ง

๑ มาตรา ๘ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาลได้ต่อเมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้ขอ

(ก) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

(ข) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องด้วยศีลธรรมอันดี

(ค) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ และ

(ง) มีทรัพย์สินหรือฐานะพอที่จะตั้งและดำเนินการสถานพยาบาลได้

ความใน (ก) (ข) และ (ค) มิให้ใช้บังคับในกรณีและผู้ขอเป็นนิติบุคคล

(๒) สถานพยาบาลมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่เป็น

อันตรายแก่สุขภาพ

(๓) มีเครื่องมือและเครื่องใช้ประจำสถานพยาบาลเพียงพอ

(๔) มีผู้ดำเนินการ และ

(๕) มีผู้ประกอบโรคศิลปะสำหรับสถานพยาบาลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒ มาตรา ๙ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลได้ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้ขอ

(๑) เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ไม่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลอยู่ก่อนแล้วเกินหนึ่งแห่งในกรณีขอดำเนินการ

สถานพยาบาลที่ไม่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน หรือไม่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนอยู่แล้ว ในกรณีขอดำเนินการสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน และ

(๓) เป็นผู้ที่มีอายุครบตามกฎหมายกำหนดแล้วโดยใกล้ชิด

พักหรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ประกอบโรคศิลปะที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลได้หรือไม่ นั้น เห็นว่าการใช้สถานพยาบาลเปิดบริการนวดเช่นเดียวกับสถานบริการนวดทั่วไป โดยผู้กระทำการนวดมิใช่ผู้ประกอบโรคศิลปะจะต้องถือว่าผู้ดำเนินการสถานพยาบาลฝ่าฝืนมาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ เพราะผู้รับบริการในสถานพยาบาลนั้นถือว่าเป็น “ผู้ป่วย” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น เมื่อผู้ดำเนินการสถานพยาบาลมิได้ดูแลปล่อยให้บุคคลซึ่งมิใช่ผู้ประกอบโรคศิลปะประกอบโรคศิลปะในสถานพยาบาลก็ย่อมมีความผิดตามมาตรา ๔๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ การที่จะอ้างว่าการให้บริการนวดในสถานพยาบาลดังกล่าวไม่ใช่การประกอบโรคศิลปะนั้น พระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ได้กำหนดว่า โรคศิลปะ หมายความว่า กิจการใด ๆ อันกระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์ในการบำบัดโรค ตรวจโรค และป้องกันโรค เมื่ออ่านรวมกันทั้งหมดแล้วจึงเห็นว่า การนวดในสถานพยาบาลไม่ว่าจะนวดโดยวิธีใด เป็นการกระทำแก่ผู้ป่วยและเป็นการประกอบโรคศิลปะ ผู้กระทำการนวดต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุขย่อมมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๓๐^๕ และมาตรา ๓๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่จะสั่งปิดสถานพยาบาลเป็นการชั่วคราว โดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้

ส่วนการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลในกรณีนี้ ต้องดำเนินคดีแก่ผู้ดำเนินการให้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จึงจะสั่งเพิกถอนได้ตามมาตรา ๓๓ (๒)^๗

^๓ มาตรา ๑๓ ผู้ดำเนินการต้องดูแลมิให้บุคคลซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการโรคศิลปะประกอบโรคศิลปะในสถานพยาบาล และมีให้มีการประกอบโรคศิลปะผิดแผน สาขา หรือชั้น หรือผิดประเภทของผู้ป่วยตามที่กำหนดในใบอนุญาตให้ตั้งสถานพยาบาล

^๔ มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๕ มาตรา ๓๐ เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการปฏิบัติการไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเตือนเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ไม่เป็นเหตุลบล้างความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

^๖ มาตรา ๓๑ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้ปิดสถานพยาบาลเป็นการ

(๑) ไม่ปฏิบัติการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เตือนตามความในมาตรา ๓๐ ชั่วคราวในเมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการ

(๒) ปฏิบัติการไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องเดียวกันตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป หรือ

(๓) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

^๗ มาตรา ๓๓ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลในเมื่อปรากฏว่าผู้ดำเนินการ

(๑) ไม่เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามมาตรา ๙ (๑) หรือ

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

สำหรับข้อหาหรือที่ว่า จะสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะของผู้ดำเนินการสถานพยาบาลได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า การสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะนั้นมีกฎหมายในเรื่องนี้อยู่แล้วคือ พระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งการสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะจะกระทำได้โดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเมื่อมีกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙^๔ แห่งพระราชบัญญัตินั้น แต่การที่จะมีเหตุสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะของผู้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้ จะต้อง มีข้อเท็จจริงแน่ชัดว่า ผู้ดำเนินการได้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยได้ใช้หรือช่วยเหลือให้ผู้ที่มีได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะให้บริการนวดในสถานพยาบาล

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๒๑

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือ

การส่งคำสั่งไปยังผู้ดำเนินการนั้น ให้นำเอาวิธีการดังกล่าวในมาตรา ๓๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๔ มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะมีอำนาจที่จะสั่งให้พักหรือเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งได้ออกให้แก่ผู้ประกอบโรคศิลปะไปแล้วได้โดยอนุมัติของรัฐมนตรีในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบโรคศิลปะขาดคุณสมบัติตามความในมาตรา ๑๔ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย

(ข) เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบโรคศิลปะกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และศาลได้พิพากษาให้ลงโทษคดีถึงที่สุดแล้ว หรือกระทำผิดต่อกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ว่าด้วยมรรยาท หรือข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบโรคศิลปะ หรือในการแจ้งความเรื่องย้ายที่อยู่ คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะจะสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเสียก็ได้

การสั่งพักใบอนุญาตนั้น ให้สั่งพักได้เป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี

ก่อนที่จะสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะทำการไต่สวน โดยให้โอกาสแก่ผู้รับใบอนุญาตนั้นทราบข้อหาและยื่นคำให้การ และนำพยานหรือหลักฐานอื่นสืบแก้ตัว และให้มีอำนาจออกหมายเรียกผู้รับใบอนุญาต หรือประกาศเรียกแทนการออกหมายเรียกพยานหลักฐาน และบังคับพยานให้สาบานหรือปฏิญาณตนได้ตามกระบวนการพิจารณาในศาลทุกประการ